

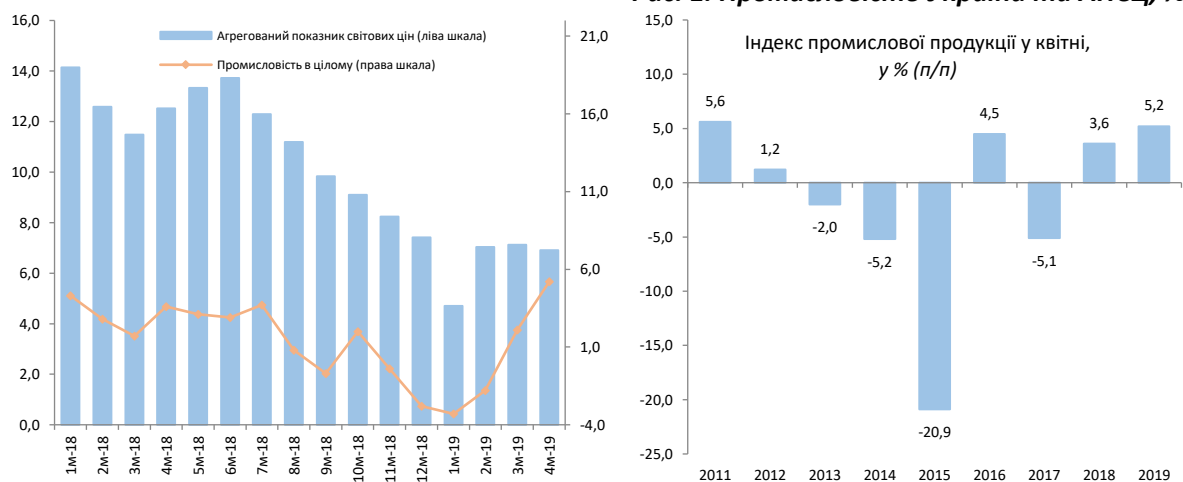
Промисловість у квітні 2019 року: відбулося понад очікуване зростання виробництва

У квітні 2019р. (р/р) у промисловості спостерігалось понад очікуване зростання виробництва – на 5,2% (у березні 2019р. (р/р) «плюс» 2,1% після чотирьох попередніх місяців падіння) підтримане зростанням виробництва у всіх агрегованих видах діяльності, що спостерігалось вперше починаючи з липня 2018р. Основний внесок у формування позитивного результату мали: переробна (зокрема, машинобудування, металургія та виробництво харчових продуктів) та добувна промисловість. У постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря також відбулося незначне зростання на тлі збільшення попиту з боку галузей-основних споживачів електроенергії та дії специфічних чинників, зокрема, прохолодних погодних умов у квітні, порівняно з відповідним місяцем минулого року».

Як наслідок, у січні-квітні 2019 р. (п/п), вперше у поточному році, у промисловості відбулося зростання виробництва – на 0,6% («мінус» 0,9% у І кв. 2019р. та «плюс» 3,1% у січні-квітні 2018р.).

У І пів. 2019р. (п/п) динаміка промисловості дещо покращиться за рахунок переробної промисловості в умовах високої інвестиційної активності та подальшого зростання купівельної спроможності домогосподарств. При цьому, ураховуючи впровадження з 01.06.2019 чергових обмежувальних заходів з боку РФ, окремі виробники завантажуватимуть виробничі потужності з метою поповнення запасів.

«у квітні (р/р) обсяг промислового виробництва збільшився на 5,2%, що сприяло виходу на траєкторію зростання кумулятивних показників і у січні-квітні (п/п) вперше в цьому році промислове виробництво зросло на 0,6%»

Джерело. Держстат, розрахунки МЕРТ на базі даних Worldbank
Примітка. Агрегований показник експортних світових цін (АПСЦ) – показник, який враховує динаміку світових цін на кукурудзу, пшеницю, сечовину, залізну руду та базові метали

Табл. 1. Основні види промисловості, %

	Березень 2019	Квітень 2019	Січень-квітень 2019р.	Частка у пром., 2018р.
Промисловість, в цілому	2,1	5,2	0,6	100
Добувна промисловість	1,8	2,7	1,3	15,2
Переробна промисловість	5,0	7,4	1,2	65,3
Постачання електроенергії, газу, пари	-8,1	0,3	-3,7	18,5
Харчова	7,3	6,6	2,3	20,1
Текстильна	-10,3	-9,1	-11,4	0,9
Деревообробна, целюозна, поліграфічна	-3,7	-4,0	-5,1	3,4
Кокс, нафтопереробка	-3,3	-2,5	-4,2	3,9
Хімічна	5,2	14,7	-9,3	2,7
Фармацевтика	7,6	23,0	12,5	1,4
Будматеріали	12,4	7,6	4,0	5,3
Металургія	8,9	9,9	0,3	18,5
Машинобудування	-1,5	10,8	-5,6	7,3
Меблі, ремонт і монтаж устаткування	12,9	2,9	-2,9	1,8

Джерело: Держстат, розрахунки Мінекономрозвитку

«у квітні 2019р. найбільші внески у формування динаміки промисловості мали машинобудування, металургія, харчова та добувна промисловості»

Серед видів промислової діяльності позитивні результати у квітні 2019р. спостерігалися:

у машинобудуванні – зростання на **10,8%**, після п'яти попередніх місяців падіння в умовах високої інвестиційної активності з боку суміжних видів економічної діяльності (зокрема, у металургії).

Стримує розвиток висока конкуренція з боку іноземних аналогів (за даними ДФС у квітні 2019р. (р/р) імпорт гр. 84-90 «машини, устаткування та транспорт» зріс на 20%) та введення РФ (наприкінці 2018 р.) заборони на ввезення окремих видів машинобудівної продукції українського походження.

Довідково. Постановою уряду Російської Федерації від 29 грудня 2018р. № 1716-83 запроваджено заборону на ввезення з України окремих видів машинобудівної продукції (зокрема: енергетичного обладнання, продукції сільськогосподарського машинобудування, обладнання для харчової промисловості, електротехнічне устаткування).

За даними Держстату у І кв. 2019р. (п/п) експорт товарів у гр. 84 «реактори ядерні, котли, машини» скоротився – на 13,2%, гр. 85 «електричні машини» – на 38,9% та гр. 87 «засоби наземного транспорту» – на 25,5%.

У розрізі основних підвидів машинобудування зростання спостерігалося у **виробництві комп'ютерів, електронної та оптичної продукції** – на 44,3%, що пов'язано з виробництвом спеціальної машинобудівної продукції; у **виробництві машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань** – на 27,5% під впливом інвестиційного попиту з боку вітчизняних підприємств.

Довідково. За даними Держстату у квітні 2019р. виробництво конвертерів і машин ливарних, виливництві й ковшів, що використовуються в металургії та в ливарному виробництві зросло у 34,6р. Новокраматорський машинобудівний завод (НКМЗ) і фахівців ПАТ «Донецьксталь» у квітні 2019р. презентував найпотужніший на пострадянському просторі надважкий 100-тонний прохідницький комбайн.

Джерело: <http://www.nkmz.com/index.php?id=243>

У виробництві автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів позитивний внесок мало виробництво залізничних локомотивів і рухомого складу – зростання на 7,0%, в той час як виробництво автотранспортних засобів, причепів та напівпричепів скоротилося на 29,2%.

Довідково. Індекс капітальних інвестицій у ВЕД «Транспорт, складське господарство, поштова та кур'єрська діяльність» у І кв. 2019р. (п/п) зріс – на 20,8%.

у металургійному виробництві – зростання на **9,9%** внаслідок відновлення виробництва на окремих металургійних підприємствах галузі в умовах поступового завершення планових та капітальних ремонтів та розширенню виробничих потужностей на окремих заводах.

Довідково. Криворізький гірничо-металургійний комбінат ПАТ «ArcelorMittal Кривий Ріг» завершив модернізацію ділянки магнітної сепарації на збагачувальній фабриці. Інвестиції в модернізацію склали 63 млн грн. Модернізація відбувалася з метою повного оновлення збагачувальної фабрики, досягнення зростання відсотка вмісту заліза в концентраті, підвищення конкурентоспроможності на ринку і забезпеченості підприємства комбінату більш якісною залізородною сировиною.

Джерело: <http://uprom.info/news/metal/kryvorizkyj-kombinat-proviv-modernizatsiiu-obladnannia/>

Також, на «ArcelorMittal Кривий Ріг» було оновлено систему автоматизації на дрібносоротно-дротьовому стані №6 у третьому прокатному цеху.

Джерело: <http://uprom.info/news/metal/kryvorizkyj-kombinat-proviv-modernizatsiiu-obladnannia/>

Крім цього, на деяких інших металургійних підприємствах продовжують тривати ремонтні роботи.

Довідково. За даними «Укрметалургпром» в експлуатації основних виробничих потужностей підприємств групи «Метінвест» знаходяться 20 з 21 доменних печей, 7 з 9 мартенівських, 13 з 16 конвертерів, 6 з 15 електропечей та 15 з 15 машин безперервного лиття заготовок.

Джерело: www.ukrmetprom.org

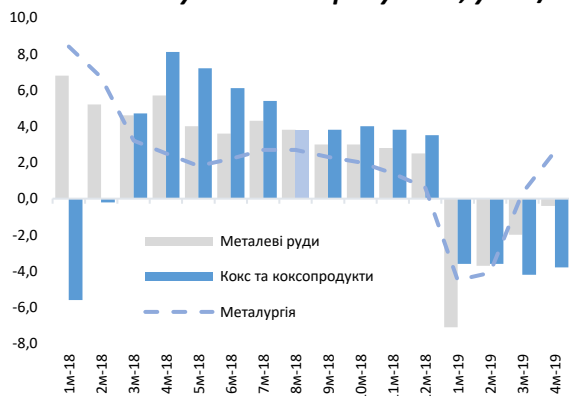
У розрізі підвидів металургії у квітні 2019р. (р/р) спостерігалося зростання у **металургійному виробництві** – на 13,2%, у **виробництві готових металевих виробів** – на 1,2% під впливом інвестиційного попиту з боку окремих підприємств.

Довідково. За даними Держстату у квітні 2019р. (р/р) у металургії найбільші темпи зростання спостерігались у виробництві іншої продукції первинного оброблення сталі (на 18,7%); труб, порожнистих профілів і фітингів зі сталі (на 18,5%); чавуну, сталі і феросплавів (на 13,6%); будівельних металевих конструкцій і виробів (на 11,1%) та інших готових металевих виробів (на 2,2%).

За даними Worldsteel у квітні 2019р. у світовому рейтингу виробників сталі Україна посіла 12 місце серед 62 країн виробників, а за 4 міс. 2019р. – 13 місце.

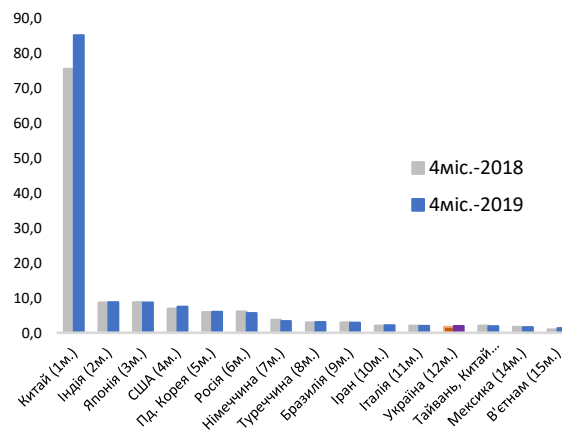
Джерело: www.worldsteel.org

Рис. 3. Металургійне виробництво, добування металевих руд і виробництво коксу та коксопродуктів, у % п/п

Джерело: Держстат

Рис. 4. Рейтинг світових виробників сталі, млн. тонн

Джерело: www.worldsteel.org

у виробництві харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів – зростання на **6,6%** в умовах зростання внутрішнього попиту (у квітні індекс обороту роздрібної торгівлі зріс на 9,1%) з урахуванням підвищення соціальних гарантій (індексація пенсій з 01.03.2019) та зовнішнього попиту (за даними ДФС у квітні 2019р. (р/р) експорт гр.01-24 «продовольчі товари» зріс на 21%) на тлі збільшення сировинної бази з боку с/г (в першу чергу, врожаю соняшника у 2018р. та реалізації м'яса (у живій вазі) за 4 міс. 2019р. (п/п) на –5,0%).

У розрізі основних підвидів мало місце зростання:

у виробництві харчових продуктів – на **6,2%** за рахунок майже всіх основних підвидів (окрім виробництва молочних продуктів, хліба, хлібобулочних і борошняних виробів, чаю та кави);

у виробництві напоїв – на **4,2%** завдяки збільшенню виробництва безалкогольних напоїв; виробництва мінеральних вод та інших вод (окрім дистиляції, ректифікації та змішуванні спиртних напоїв, виробництві виноградних вин);

у виробництві тютюнових виробів – на **15,3%** за рахунок накопичення запасів продукції виробниками галузі напередодні чергового підвищення акцизів у 2019р.

Довідково. Згідно з ЗУ №2628-VIII від 23.11.2018р. «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів» з 01.01.2019р. підвищення акцизу на сигарети становить 20%, а з 01.07.2019р. – становитиме 9%. Як наслідок, зростання ставок акцизного податку на сигарети з фільтром/без фільтру, цигарок на кінець 2019 р. (у річному розрахунку) складатиме 30,8%.

у виробництві основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів – зростання на **23,0%** (р/р) за рахунок нарощування виробничих потужностей/збільшення завантаженості внаслідок переорієнтації вітчизняних компаній з виробництва еквівалентів (замінників) оригінальних ліків на створення власних брендів з метою збільшення своєї частки на внутрішньому ринку та збільшення поставок на зовнішній ринок (за даними ДФС у квітні 2019р. (р/р) фізичні обсяги експорту гр. 30 «фармацевтична продукція» зросли на 33,8%).

у виробництві хімічних речовин і хімічної продукції – зростання на **14,7%** завдяки збільшенню попиту з боку суміжних галузей, зокрема будівництва (проведення ремонтних робіт) та с/г (проведення комплексу весняно-літніх посівних робіт).

Довідково. За даними Мінагрополітики станом на 17 травня 2019р. сільськогосподарськими підприємствами закуплено на 2,8% більше мінеральних добрив ніж торік для проведення весняно-літніх польових робіт.

Джерело: <http://minagro.gov.ua/>

У квітні 2019р. (р/р) у підвидах хімічного виробництва зростання спостерігалось у: виробництві основної хімічної продукції, добрив і азотних сполук, пластмас і синтетичного каучуку в первинних формах – на 24,7%; виробництві мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування, парфумних і косметичних засобів – на 22,4%. В той час як виробництво фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик залишилось на рівні відповідного місяця минулого року.

у виробництві гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції

– зростання на **7,6%** за рахунок збільшення попиту з боку суміжних видів діяльності та високих очікувань щодо активізації будівельних робіт в період будівельного сезону.

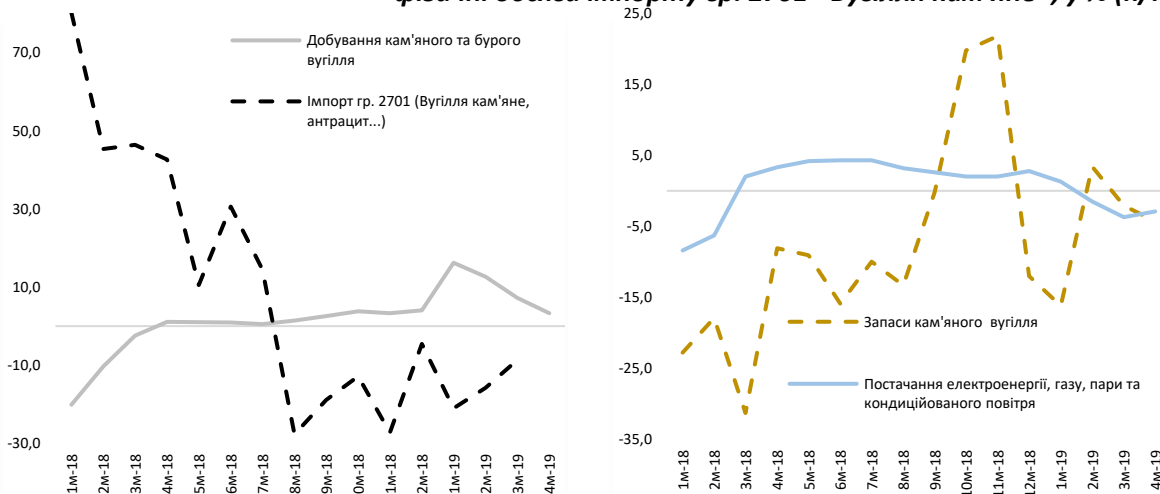
Довідково. За даними Держстату за 4 міс 2019р. (п/п) індекс будівництва інженерних споруд зріс на 46,5% та будівництва нежитлових будівель – на 36,8%.

у добувній промисловості – зростання на **2,7%** за рахунок нарощування кількості робіт з інтенсифікації видобутку на діючій ресурсній базі (зокрема, сирій нафти та природного газу) з метою зменшення залежності від імпорتنих енергоносіїв та покращення зовнішньої кон'юнктури на ринках металевих руд (у квітні зростання світових цін на залізну руду на 42,5% (р/р)). Збільшення виробництва спостерігалось майже у всіх основних підвидах, зокрема у **добуванні металевих руд (4,6%), сирій нафти та природного газу (на 6,3%)**. Поряд з тим, відбулося скорочення видобутку **кам'яного та бурого вугілля (на 8,4%)** через менше використання антрациту тепловими електростанціями та теплоелектроцентралям, зокрема за рахунок запровадження заходів з економії вугілля та їх переорієнтації на газову марку вугілля українського походження.

Довідково. За оперативними даними АТ «Укргазвидобування» (далі-УГВ) за 4 міс. 2019р. видобуто 5,14 млрд м³ природного газу, що на 2,7% перевищує показник аналогічного періоду минулого року. УГВ досягло росту зазначеного показника завдяки максимізації зусиль у всіх видах операційної діяльності. Станом на кінець квітня виконано 60 операцій з гідророзриву пласту, що в 4 рази перевищує показники аналогічного періоду минулого року. Компанія УГВ очікує за підсумком 2019р. видобути додатково 500 млн. куб. м³ природного газу, завдяки проведенню 100 операцій з інтенсифікації видобутку на своїх свердловинах.

Джерело: www.ugv.com.ua

Рис. 5. Добування кам'яного та бурого вугілля, постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, запаси вугілля кам'яного, фізичні обсяги імпорту гр. 2701 «Вугілля кам'яне», у % (п/п)

Джерело: Держстат

у постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря – зростання на **0,3%** через незначне збільшення попиту на електроенергію (виробництво зросло на 1,8% (р/р)) в умовах зростання виробництва основних галузей-споживачів електроенергії (зокрема, металургія та виробництво харчових продуктів) та на тлі більш низької середньомісячної температури ніж торік (у квітні 2019 р. - +8,9° порівняно з +13,1° у квітні 2018р.).

Довідково. За даними Держстату в квітні 2019р. (р/р) виробництво електроенергії на атомних електростанціях зросло 20,9% (частка у структурі виробництва електроенергії у квітні 2019р. складала 55,0%), на вітрових – на 17,0% (0,8% відповідно), на сонячних – на 24,5% (0,8% відповідно).

За даними філії «Гарантований покупець» ДП «Енергоринок», вітрові, сонячні та малі гідроелектростанції, а також станції на біомасі та біогазі у січні виробили 214,5 млн кВт-год, у лютому - 251,12 млн кВт-год, у березні - 367,99 млн кВт-год, у квітні - 357,36 млн кВт-год. У січні-квітні у структурі альтернативної генерації 41,9% або 498,6 млн кВт-год електроенергії виробили ВЕС, 41,5% (494,3 млн кВт-год) - СЕС, 8,2% (97,2 млн кВт-год) - малі ГЕС, 5% - біогаз і 3,4% - біомаса. Протягом січня-квітня 2019 року альтернативна генерація збільшила виробництво електричної енергії у порівнянні з аналогічним періодом 2018р. на 52,4% до 1,191 млрд кВт-год.

В той час, на теплових електростанціях виробництво електроенергії зменшилось – на 0,7% (частка у структурі виробництва електроенергії у квітні 2019р. складала 36,9%), на гідроелектростанціях – на 57,6% (5,7% відповідно) на тлі проведення поточних та капітальних ремонтів (модернізація та реконструкція обладнання енергогенеруючих компаній та теплоелектроцентралей з метою забезпечення надійної та ефективної їх роботи).

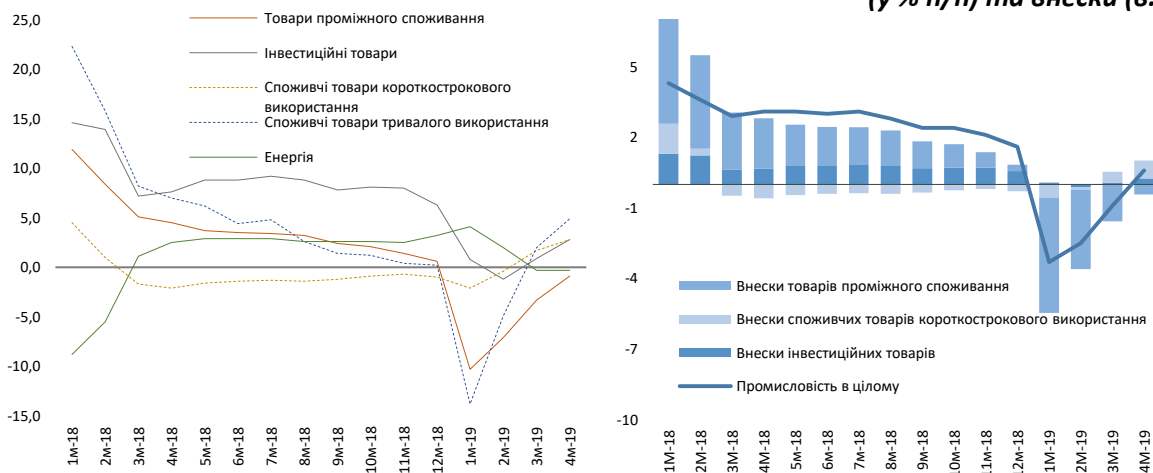
Джерело: www.mre.kmu.gov.ua

Серед видів промислової діяльності негативна динаміка у квітні 2019р. спостерігалась:

у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення – скорочення на 2,5% через зменшення поставок коксуючого вугілля вітчизняного видобутку на коксохімічні підприємства (за даними Держстату виробництво коксу та коксопродуктів зменшилось на 0,7%) в умовах надзвичайно високої статистичної бази порівняння квітня минулого року.

У розрізі основних промислових груп у січні-квітні 2019р. (п/п) збільшення виробництва спостерігалось у групах **споживчих товарів тривалого використання** – на 4,9% («плюс» 7,0% за 4 міс. 2018р.), **споживчих товарів короткострокового використання** – на 2,8% («мінус» 2,1% відповідно) та **інвестиційних товарів** – на 2,8% («плюс» 7,6% відповідно). Водночас, у групах **товари проміжного споживання** відбулося зменшення – на 0,9% («плюс» 4,5% за 4 міс. 2018 р.) та **енергія** – на 0,3% відповідно («плюс» 2,5% відповідно).

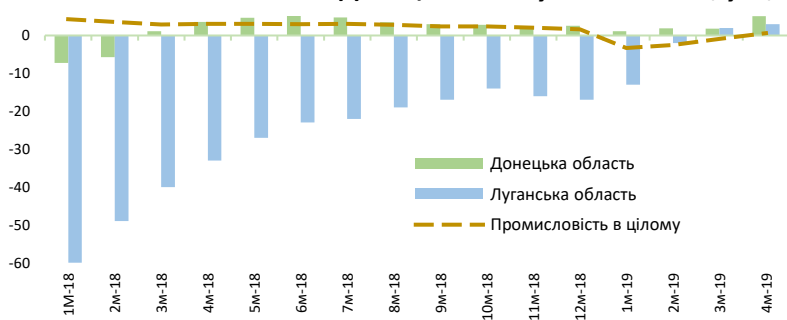
Рис. 6. Зміна виробництва у розрізі основних промислових груп (у % п/п) та внески (в.п.)

Джерело. Держстат

Регіональний розріз. У січні-квітні 2019р. (п/п) кількість регіонів, які отримали позитивний результат становила – 15 (порівняно з 16 регіонами за 4 міс. 2018р.). У регіональному розрізі Донецька обл. продемонструвала збільшення виробництва – на 5,1% («плюс» 3,6% за 4 міс. 2018р.) та Луганська обл. – на 3% («мінус» 33% відповідно). **За оцінками МЕРТ внесок цих областей у промисловість за 4 міс. 2019р. становив «плюс» 0,57 в.п. (в т.ч., у Донецької обл. – «плюс» 0,544 в.п. та Луганської обл. – «плюс» 0,023 в.п.).**

Рис.7. Промисловість в цілому, Донецька та Луганська обл., у %, п/п

Джерело. Держстат

Найбільш позитивні результати у промисловості зафіксовано у Рівненській обл. за рахунок збільшення постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря, виробництва хімічних речовин та хімічної продукції, у Вінницькій обл. – зростання темпів

Позитивні показники промисловості Донецької та Луганської обл. обумовлені нарощуванням виробництва у добувній та харчовій промисловості, машинобудуванні та металургії.

«у квітні 2019р. кількість регіонів, які отримали позитивний результат, становила 17 (проти 14 регіонів у березні 2019р.)»

«за оцінками МЕРТ внесок Донецької та Луганської областей у промислове виробництво за 4 міс. 2019р. становив 0,57 в.п.»

металургійного виробництва, виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність.

Табл. 2. Індекс промислової продукції (регіональний розріз), п/п

Найбільші темпи зростання				Найбільші темпи падіння			
	4 м 2019р.	Частка у структурі, 2018р.	внески, в.п.		4 м 2019р.	частка у структурі, 2018р.	внески, в.п.
Рівненська	22,4	1,4	0,3	Хмельницька	-13,9	1,6	-0,2
Вінницька	15,8	3,0	0,5	Житомирська	-6,6	1,7	-0,1
Херсонська	5,5	1,1	0,05	Львівська	-5,5	3,8	-0,2
Закарпатська	5,3	1,0	0,04	Чернігівська	-4,1	1,2	-0,1
Дніпропетровська	3,6	19,8	0,5	Івано-Франківська	-2,8	2,8	-0,1

Джерело. Держстат

Очікування. У I півр. 2019р. (п/п) динаміка промисловості дещо покращиться за рахунок переробної промисловості в умовах високої інвестиційної активності та подальшого зростання купівельної спроможності домогосподарств. При цьому, ураховуючи впровадження з 01.06.2019 чергових заходів з боку РФ, окремі виробники завантажуватимуть виробничі потужності з метою поповнення запасів.

За даними Держстату у II кв. 2019р. (п/п) виробники очікують збільшення завантаженості виробничих потужностей до 68,4% (зростання на 0,9%), зокрема, у переробній промисловості – до 68,5% (на 1,6% відповідно). Також виробники очікують зниження впливу таких стримуючих виробництва факторів як нестача сировини та фінансові обмеження, в той час як вплив чинника нестача робочої сили збільшиться.

Ризики. Погіршення зовнішньої кон'юнктури, девальваційні процеси на фоні ускладнень із здійсненням зовнішніх запозичень, загострення ситуації на сході країни, логістичні проблеми та понад очікуваний негативний вплив чергових санкцій з боку Російської Федерації (з 01.06.2019).

«I півр. 2019 р. очікується покращення динаміки промислового виробництва за рахунок добувної та переробної промисловості»

Табл. 3. Індекси промислової продукції за основними видами діяльності, у %

	Січень-березень 2019	Березень 2019	Січень-квітень 2019	Квітень 2019	Частка у реалізації пром. продукції за 4 міс. 2019	у т.ч. на експорт
Промисловість, всього	-0,9	2,1	0,6	5,2	100	26,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів, з неї	0,8	1,8	1,3	2,7	16,0	24,7
добування кам'яного та бурого вугілля	7,2	-3,8	3,3	-8,4	21,2	-
добування сирової нафти та природного газу	5,1	5,3	5,4	6,3	32,5	-
добування металевих руд	-2,0	1,6	-0,4	4,6	39,3	59,3
Переробна промисловість	-0,8	5,0	1,2	7,4	60,7	36,8
Виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	2,3	7,3	3,5	6,6	19,6	28,0
виробництво харчових продуктів	2,2	4,3	3,3	6,2	86,4	29,9
виробництво напоїв	9,2	12,0	7,6	4,2	10,0	5,6
виробництво тютюнових виробів	-7,2	30,3	-1,4	15,3	3,6	44,5
Текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	-11,4	-10,3	-10,8	-9,1	0,9	44,0
Виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	-5,1	-3,7	-4,6	-4,0	3,3	38,8
Виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	-4,2	-3,3	-3,8	-2,5	3,5	7,2
Виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	-9,3	5,2	-3,0	14,7	2,8	25,7
виробництві основної хімічної продукції	-13,3	13,1	-4,7	24,7	71,3	31,9
виробництво фарб, лаків і подібної продукції	4,9	11,3	10,5	22,4	7,5	4,3
виробництві мила та мийних засобів	-9,3	-9,2	6,8	0	10,3	9,9
Виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	12,5	7,6	15,0	23,0	1,3	13,2
Виробництво гумових і пластмасових виробів; іншої неметалевої мінеральної продукції	4,0	12,4	5,1	7,6	4,5	15,6
Металургійне виробництво. Виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	0,3	8,9	2,6	9,9	16,5	58,8
металургійне виробництво	-0,4	9,7	2,8	13,2	89,7	62,5
виробництві готових металевих виробів	2,4	6,5	2,0	1,2	10,3	26,0
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	-5,6	-1,5	-1,8	10,8	6,6	46,2
виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції	9,8	0,9	7,0	44,3	6,5	33,1
виробництво електричного устаткування	-31,0	-19,2	-25,2	-5,5	17,5	37,5
виробництво машин і устаткування, не віднесених до інших угруповань	2,2	3,1	9,3	27,5	34,3	43,9
виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	-5,4	-0,4	-5,2	-4,8	41,8	53,8
Виробництво меблів, іншої продукції, ремонт і монтаж машин і устаткування	1,5	12,9	1,2	2,9	1,7	31,7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	-3,7	-8,1	-2,9	0,3	22,2	-

Джерело. Держстат